

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

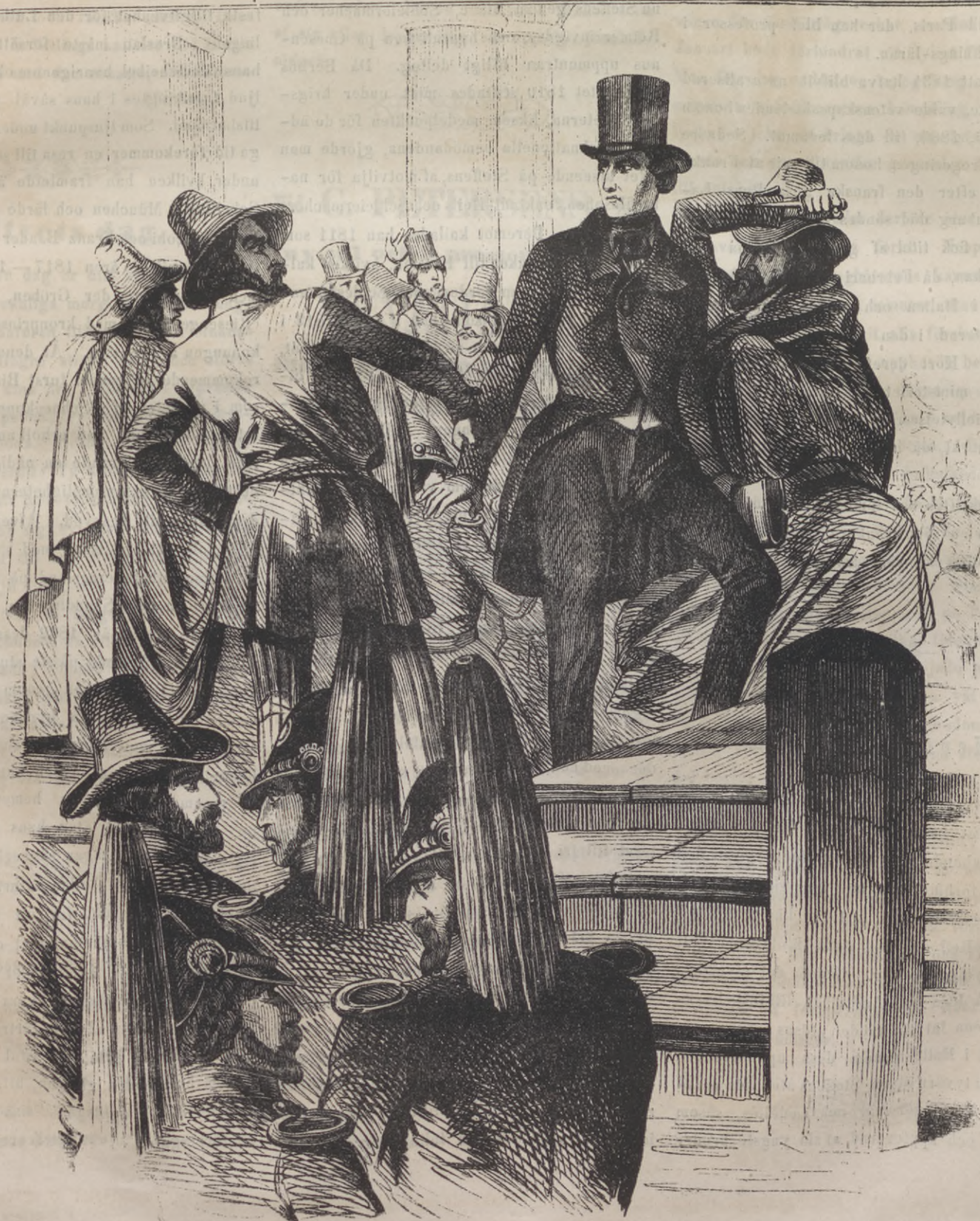

Illustrerad Hördagsmagasin.

C. Petersens Lith. för G. Göteborg

N:o 6.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. m. Göteborg d. 10 Feb. 1850. Pris för år: 4½, för half år 2½. Rdr. bko. (IV årgången)

Grefve Rossis mördande i Rom.

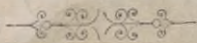
Rossi,

f. d. minister för utrikes ärendena i Rom.

Pellegrino Luigi Eduard Rossi föddes den 13 Juli 1787 i Carrara, studerade lagfarenheten och var några år advokat och professor i Bologna. År 1816 lemnade han denna stad och begaf sig till Genf, der han utnämndes till professor i romerska och kriminalrätten. Dessutom höll han föreläsningar öfver historien och statshushållningen, som inbragte honom mycket beröm, skref afhandlingar för åtskilliga tidsskrifter och påbörjade sitt berömda verk "über das Criminalrecht." Året 1830 valde rådet i Genf honom tre gånger till deputerad i "Tagsatzung", dock lemnade han Genf och begaf sig på sin väns, Guizots, kallelse till Paris, der han blef professor i statshushållnings-läran.

Efter att 1834 hafva blifvit naturaliserad i Frankrike, valde vetenskapsakademien honom enstämmigt, 1836, till dess ledamot. Sednare utnämnde regeringen honom till pair af Frankrike och efter den franska gesandtes Lator-Mauburg död sändes han som gesant till Rom, och fick titel af grefve. Denna post beklädde han, då Februari revolutionen utbröt. Han blef i Italien och valdes för Bologna som deputerad i den romerska nationalförsamlingen. Kort derefter uppdrog Pius IX åt honom ministeriet för utrikes ärendena och hans inflytelsesrika verksamhet gjorde sig redan bemärkt, då han föll för romaren Jargos dolk.

Hans skrifter äro tämligen talrika och alla förråda en djup tänkare, som äfven förstod att uttrycka sina åsikter, lika fattligt som elegant.

Henrich Steffens.

(Forts. fr. N: 4)

I början hade han också här att kämpa med mångahanda svårigheter, dock gjorde den innerliga förbindelsen med Schleiermacher — som han redan hade lärt att känna 1803 i Berlin —, Reil och den stora filologen Wolf honom mycket lycklig. Genom det olyckliga slaget vid Jena och Auerstädt, till följe hvaraf Napoleon lät sin vrede utösa öfver universitetet i Halle genom dess upphäfvande, afbröts nu tyvärr äfven Steffens åter i sin verksamhet. Utan göromål och medellös, såsom han var, och uppfordrad af sin yngste broder

att återvända till Danmark, tog han permission af den preussiska regeringen, lemnade mellan jul och nyår 1806 Halle, och lefde tills våren 1808 först i Köpenhamn, sedan på välvilliga vänners gods i Holstein, derpå hos familjen Sieveking, på modrens sida något i slägt med hans fru, i Hamburg och slutligen på hr. von Rumohrs slott vid Lübeck. Återvänd till Halle fann han ännu ingen önskad plats för sin verksamhet, änskönt universitetet åter var öppnat, men ännu mycket nedtryckt. En ansökan till konung Jerome i Westphalen att få inrätta ett bergverksinstitut, fann ingen synnerlig uppmärksamhet; deremot öppnades för honom ett nytt fält i politiska företag. Det var de hemliga föreningarna mot franska herraväldet, i hvilka nu Steffens genom Blanc, Schleiermacher och Reimer invigdes, och hvaruti han på Gnesenaus uppmantran lifligt deltog. Då Berlins universitet 1810 stiftades midt under krigs-oroligheterna, liksom medelpunkten för de ädlaste tysknationella bemödandena, gjorde man intet afseende på Steffens, af motvilja för naturfilosofien, oaktadt Reils och Schleiermachers invänningar. Deremot kallades han 1811 som professor i physiken till Breslau, hvilken kallelse han icke utan fördom mot Schlesien antog. Här var det, som han i April 1812 i hemliga sammankomster med Gneisenau, Chasot, Justus Gruner, Moritz Arndt och Blücher bidrog till att förbereda afkastandet af det franska oket och på konungens kallelse till frivillig beväpning, i hvilken fienden ännu icke var nämnd, förklarade om våren 1813 offentlig Frankrike krig i ett förrut tillkännagifvet, föredrag och för en talrik församling af åhörare. Scharnhorst och konungen af Preussens sjelf, som hade kommit till Breslau, godkände krigsförklaringen. Steffens organiserade de entusiastiska skarorna till en frikorps, hvilken emedlertid fördeltes under åtskilliga regementen. Han sjelf inträdde som underlöjtnant vid gardesjägarbataljonen, visade dock med den bästa vilja ingen synnerlig skicklighet i den egentliga aktiva militärtjensten och anställdes derför i Blücherska högkvarteret till fri disposition. Han slutade sig nu i egenskap af quasiajutant än till Blücher, än till Scharnhorst, än till Gneisenau, bevistade slagen vid Grossgörschen, Bautzen och Leipzig, tågade 1814 med arméen till Frankrike, var med på det farliga återtaget från Champagne i Slaget vid Laon och hjälpte vid La Fere Champenoise till på Greisenaus sida att spränga en fiendtlig fyrkant under general Parthod, vid hvilket tillfälle han erhöj jernkorset. Med samma fältherre ryckte han

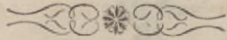
in i Paris, men kunde af brist på parad-uniform icke deltaga i de Förbundnes festliga intåg.

Efter ett njutningsrikt tre månaders vistande i Paris begärde och erhöj han af konungen såsom krigare sitt ärofulla afsked, tog kurirpass och återvände öfver Heideberg tillbaka till Breslau, icke utan att i förbifart uppsöka Jean Paul i Baireuth, som mottog honom med öppna armar. Han inträdde nu åter i sitt vetenskapliga lif i Breslau, men hade här på nytt att utkämpa mången kamp. Särskildt var det 1817 hans motstånd mot "Turn"-väsenets tyskmakeri, hvaruti han icke kunde finna någon äkta sann patriotism, och 1830 motsättandet mot det våldsamma unionsförsöket af den preussiska regeringen, i hvilken hans trofasta tillgifvenhet för den Lutherska församlingen i Breslau måste försätta honom och hans vän Scheibel, hvarigenom obehagliga misslyck frambragtes i hans såväl yttre som inre lifsharmoni. Som ljuspunkt under denna sorgliga tid förekommer en resa till södra Tyskland, under hvilken han framlefde åtta dagar hos Schelling i München och lärde personligen att känna Jacobi och Franz Baader året 1817; förtroligt familjlif ären 1817 — 19, i synnerhet med grefven von der Gröben, och en resa i "Riesengebirge" med kronprinsen, nuvarande konungen af Preussen. Åt denna var Steffens rekommenderad genom furst Biron af Kurland, som i närheten af "Schneekoppe" egde slottet Ruhberg, och han erhöj nu i denna andrrike furste fortfarande en nådig gynnare, som också under unionsoroligheterna icke undrog honom sitt beskydd. Äfven blef det Steffens' lott, att i sällskap med sin sväger 1824 få återse sitt fädernesland på en geognostisk resa genom hela Skandinavien.

Sedan nu till år 1832 dessa oroligheter, oaktat sitt inflytande på de studerande, alltid voro i tilltagande, men genom intrasslingarna medelst den Lutherska kyrkan dock till slut aftynade, så uppfylldes dock slutligen Steffens' länge närada åstundan och han kallades detta år genom kronprinsens bemedling till Berlin. Här fann väl åter hans naturfilosofiska riktning i början ingen synnerlig gunst hvarken hos filosoferna eller naturforskarna, dock kunde man anse det för ett tecken till stor aktning för hans personlighet och hans sträfvan, att redan 1835 valet till rektor föll på honom, en värdighet, hvars glans ganska litet fördunklades af det förtretliga tillfället vid Th. Mundts habilitationstal. År 1837 bereddes honom den glädjen, att genom inkomsten för andra upplagan af sina noveller, kunna företaga en njutningsrikt resa med sin fa-

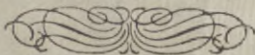
milj till Tyrolen och Wien, och 1840 upplefde han ännu i en högre ålder den äran, att af den nya konungen af Danmark Christian VIII och hans gemål, hvilka redan 1838 såsom kronprins och kronprinsessa hade i Berlin bemött honom med den ärofullaste uppmärksamhet, inbjudas till Köpenhamn för att bevista kröningen. Vid detta tillfälle visade han sin hustru och dotter, hvilka modigt hade öfvervunnit resans svårigheter, sitt älskade fädernesland Norrige och upplefde njutningsrika dagar med sin vän Thorvaldsen. Samma år hylade han sin upphöjde kongliga beskyddare Freidrick Wilhem IV vid hans intåg i Berlin efter att Friedrick Wilhelm den III i Juni hade lemnat det jordiska. Sedan dess lefde och verkade han här lugnt och oantastat, ärad och älskad af vänner och talrika elever. Hans väns och lärare Schellings kallelse till Berlin uppfylde honom med den renaste, afundslösa glädje. (Forts.)

rarius honom till att upphöra med så mycket sörjande. Men Melanchthon svarade honom: "Hade jag inga sorger, skulle jag på långt när icke så slitigt anropa Gud. Genom sorgen drifvas jag till Gud och med bönen fördrifver jag sorgen."

Också en förklaring öfver jordbäfnings- gars uppkomst.

Hos Kamtschadalerna är anden Tuil upphöfd till jordbäfningar. Han har en släda som är förspänd med en hund; men han åker under jorden. Då nu hans hund skakar snön af sig eller loppar sig, så uppstår jordbäfningen.

Vid **C. PETERSENS**, med
ny stil och 3 presser försedde

BOKTRYCKERI,

mottages alla så väl större
som mindre arbeten i
Boktryckeriväg.

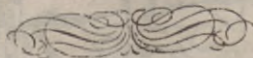
Messinas fall.

Berättelserna om de blodiga tilldragelserna 1848 ökades med följande: Messina, palatsernas stad, belägen i ett paradis, öfverlemnades åt ett fruktansvärdt öde, så som en profetisk förutsägelse om den lott, som hotade hela Sicilien, om det icke genom enighet och mannamod försvarade den knappt ernådade friheten, hvilken skulle gå förlorad i samma ögonblick, man icke förstod att skydda den, eller förlitade sig på fremmandes hjälp.

Messina hade aldrig varit fullkomligen i de upproriskes händer, och de kongliga hade försvarat citadellet oaktat upprepade angrepp från Sicilianernas sida. Den skulle tjena till vapenplats, för att åter härifrån eröfra hela ön.

Den 1 September 1848 ankrade den neapolitanska eskadern, bestående af 20 ångskepp, 2 fregatter och flera kanonbåtar, under citadellets skydd, och började den 3 Sept. en häftig eld mot staden, som Sicilianerna endast kunde svagt besvara från fästningen. Emedlertid hade det oafbrutet rullande kanontor-dönet tills 6 September intet afgörande resultat. Då landsteg en afdelning af 500 Schweizare och intog en liten skans vid ingången till staden; men de blefvo tillbakadrefna med en förlust af 60 döda. Ännu samma dag föll från citadellet en sådan skur af bomber förödande på staden, att en allmän förvirring och bestörtning inträdde och en otalig mängd innevånare flyktade till de engelska och franska krigsskeppen, hvilka väl upptogo flyktingarna, men lade inga hinder i vägen för förstöringsverket, emedan Guizot i Januari hade förhindrat ett dylikt förfarande. Man föreslog endast en uppgifning under de engelska sjöofficerarnes bemedling, men det lyckades icke att bringa de messiniska deputerade och neapolitanska generalen Filangieri till enighet.

Kanonaden börjades derföre åter den 7:de och svårare än dagen förut. Neapolitanska hären, betäckt af ångbåtarnas kanoner, landsteg och hade inom få minuter, utan att hafva lossat ett skott, tagit alla förskansningarne i besittning. Den 8 upphörde beskjutningen och allt blef tyst; några kvartaler af staden stodo i brand och hela nejden erböd en anblick af gräslig förödelse. Då Neapolitanarne tågade in i den brännande staden, var den människotom; de flesta hade flyktat till det inre af ön; om bord på de främmande krigsskeppen hade öfver 10,000 personer funnit skydd. Plundring, mord och missdåd uppfylde den stormade staden, och en befolkning af 80,000 själar hade nästan försvunnit, sedan Ferdinands fanor åter vajade på Messinas kasteller. Den 9 släktes väl branden, "ordningen återställdes", och egendomen skyddades, äfven hade flyktingarna åter till en del börjat återvända — men den härliga staden är en ruin, det återställda lugnet en kyrkogårdens lugn, och kanibalraseriet på båda sidor har skändat paradiset, så afskyvärdt, att pennan vägrar att skildra detsamma. De kongliga trupperne skola hafva förlorat 450 man artilleri, 600 Schweizare och 1200 Neapolitanare, Sicilianerna öfver 1000 man; totalsumman af förlusten å båda sidor antages till 7000 människor.

Lifvets dag.

Knappast en dag är ditt lif, o menniska! Skön som den vänliga morgonen är din ungdom och hela naturen tillropar den lefnadsglade: *Njut!* Högre stiger solen och större blir antalet af dina år. Middagen utprässar svetten på din panna; den manliga åldern bringar sorg och möda. Rösten inom dig bjuder det kraftiga: *Verka!* Ty aftonen kommer, väl älsklig, men matt med töcken och kyla. Ålderdomen närmar sig, svaghet och olust med den. Ödet talar till den utmattade: *Fördrag!* Natten bringar ju lugn, och lugn bringar äfven grafven. När du lägger dig ned i den kyliga, mörka bädden, då tillhviskar religionen den insomnade: *Hoppas!* Äfven på denna natt följer en dag, den stora, som icke tager slut, och i förhållande till huru du i den första har njutit, verkat, fördragat, hoppats, vill Gud engång vid återuppvaknandet uttala sitt: *Mottag!*

Huru Bön och Sorg höra samman.

Då Melanchthon en gång på grund af sin moders död och äfven för regligionsväsenets skull lemnade sig åt mycken sorg och tankfullhet, uppmanade hans vän Joachim Came-

President Vincenzo Fardella. Öfversten i Silileanska hären!

Carlo Ventimiglia, prins af Gran Monte.

Giuseppe Oddo e Barone, första soldat i Sicilien.

Beskjutningen af Messina d. 6 Sept. 1848.

Intrigen.

Af M. C. Hansen.

(Öfversättning från Norskan).

(Forts. o. sl. fr. Nr 4)

Det var ett rysligt väglag. Men i ett par lätta "Karioler" kommer man i alla fall fram på postvägen, till och med på det sämsta föret. Våra två unga lefnadsglada vänner plaskade väl till mods, den ena efter den andra, igenom vägens ofantliga insjöar, eller åltade igenom darrande lermassor med fara för hjul och axel, ja för häst och man. Efter några timmars förlopp samlade gästgivarstugan dem än uti en mera, än uti en mindre inbjudande skepnad; men all ting gifver den muntra stoff till skämt, äfven, och det ofta, fataliteter. Först då Krafts kariol bröts itu, det var den tredje dagens eftermiddag, och de hade just en mil kvar till Ramholt, — först då lemnade det goda lynnet dem. Då de der måste erhålla upplysningar, hvilka skulle bestämma, om resans mål först blef Tromnäs eller Wensells boning, öfvertalade Kraft sin vän att köra på, för att dock icke förspilla mer tid än nödigt.

"Känner du vägen till Ramholt, min gosse?" frågade Garner den vid sidan traskande skjutsdrängen.

"Jauv, æ trur vel de læl."*)

"Är du känd med folket der?"

"Ramholtane? Jauv æ trur vel de læl."

Är det sannt, att Anne Ramholt är gift med en länsman?"

"Ja Gu' ka' de' hænne.**)

"Några säga, att hon skulle varat förlofvad med en prest."

Me'n Præst? Ja Gu' ka' de' hænne."

Förtretad slog Garner eld på pipan och teg. —

"I kjörer gæli; ta ta Vegem, ska I te Ramholten. Fli mæ Tommen.***)

Slutligen höll Garner stilla framför ingångsdörrens stora sten. Knappt hade han kastat fotsacken åt sidan, förr än en hög, fetlagd man trädde fram till kariolen och häp honom ur.

"Jag har icke behof att fråga om Er, hr. Ramholt; desto mera behöfver jag att gifva förklaring om min person —"

"Väl, väl far! Derom skola vi talas vid inne i stugan. Var nu så god att gå framför; jag vill endast låta hästen spännas från."

Inne i stugan kom en snygg, medelålders gumma honom tillmötes; hon började genast att språka om väder och väglag, hvilket, så naturligt det också var, dock lifligt påminte Garner om hans väns introduktion. Då han nämnde sitt namn, blef mor Ramholt uppmärksam och ville hafva fallit honom i talet. Men i det samma inträdde mannen, och hon vände sig nu till honom.

*)Ja, jag skulle nog tro det.

**)Ja Gud kan det handa.

***)I kör gælet; tag af vägen, om I skall skall till Ramholt. Gif mig tömmen.

"Du far, den främmande hetter Garner,"

"Ej, ej! En vän af hr. Kraft icke så? — Nå, då är Ni mig dubbelt välkommen. Jag ser, att mor vill bjuda oss en snaps; men om ni så tycker, så taga vi honom öfver med oss. Det sitter en arbetare der i rummet öfver gården. Han torde väl ha lust att vara med.

Mutter tog nu en brödbacke med bakverk och gick framför, för att, som hon vänligen sade, visa honom vägen. Mannen tog flaskan och en kardus tobak och slutade taget. Garner tänkte leende på Kraft och väntade nu äfven, som han, att få se det åttonde undret. Dörren gick upp, och tvänne personer visade sig straxt i midten af rummet, sysselsatta med att sätta strängar på och stämma ett fortepiano. Båda vände sig hastigt om emot de inträdande. — Den ene var naturligtvis Ramholts Rose; den andra — — o hvilken omfamning! Sören Wensell!

"Anna, Annami! Der är han, du! Min egen kära Jakob Garner! Här Gutten*) min här ser du min lilla fästmö." Således gick det i ett surr, och Garner såg nog, att här icke var rätta stället att omtala länsman Nygaard. Att Anna var vackrare, än Garner tänkt sig henne, att hon lärt att kläda sig med smak, voro de enda anmärkningar, han i en hast kunde göra.

Tilltugget njöts och ljusen inbures. Nu frågades efter Kraft.

"Ah ja, Kraft!" ropade Garner och såg sig om, liksom de ännu skulle åka efter hvarandra på landsvägen. "Men han måste dock en gång komma; ty det kan icke dröja länge att surra en kariolarm."

Det ventilerande sällskapet blef afbrutet af en ung bonde, som efter att hafva sett sig litet om, började sålunda:

"Me Faalov, æ de ærses Kajol, der ute? — Ja saa I! Saa ska æg helse ær fraa en Kraft, at I har kjört gæli. For en venter ær hos en Paal Ramholt sø i Gala. Aa saa sku æg seia, at de va i si Rægtihet me Daattera. Aa hu va der just naa, baa hu aa Main hænnes, han Lensman Nygaren.**)

Det föll som en bindel från Garners ögon. Han återsände budet skyndsamt till Södra-Ramholt med ett par rader till Kraft, tog sedan rörd den förvånade presten vid armen och förde honom bort till fönstret för att i få ord berättat honom feltaget och det spel, de i år och dag trodde sig hafva drifvit med honom och hans fästmö. Med skratt och tårar omfamnade Wensell den goda kamraten och drog honom med sig bort till sin verkliga älskvärda, bildade och anspråkslösa brud.

Snart var också Kraft i deras krets; och hægge juristerna voro eniga deruti, att den Anna var deras vän värdig.

(Slut)

*)pojken. Annars betyder Gut, som uttalas gutt, tjennare, dräng. Övers. ann.

**)Med tillåtelse, är det eder kariol, som står der ute? — Ja så Ni! Då skall jag hälsa Eder från Kraft, att ni har kört gælet. Ty han väntar Er hos Paal Ramholt søder i gården. Äfven skulle jag säga, att det hade sin riktighet med dottern. Och hon var der just nu, både hon och hennes man, länsman Nygaard.

Bröd, Arbete och Sanning!

V.

Men hvaruppå vi i synnerhet måste vända vår uppmärksamhet, är, att då arbetsgifvaren, såsom vi äfven hafva insett, icke kan tvingas att drifva sina affärer utan nytta eller ännu mindre med förlust, tvingas han naturligtvis att höja priset på sina alster i förhållande till det pris, de samma kösta honom, för att erhålla den vinst, som honom tillkommer.

Äro omkostnaderna för dryga, så måste äfven försäljningspriserna blifva det. Och då försäljningspriserna äro öfverdrifna, så finner han ingen köpare. Men finner nu arbetsgifvaren ingen köpare, för att kunna sälja sina alster till så höga priser, så måste han stänga sina verkstäder, och arbetarne skulle icke förtjena något alls, på grund deraf att de ville förtjena allt för mycket.

En annan följd, som jag beder eder, mina vänner, att noga betänka, en annan följd af dagspenningens oförnuftiga förhöjning skulle blifva det oundvikliga förläggaudet af industrien från Paris till provinserna, der dagspenningen är billigare. Kanske skola vi till och med tvinga industrien att lemna Frankrike, och deraf göra utlandet en pressent.

Detta är mycket viktigt, och förtjenar eder allvarsammaste eftertänka.

Flera industri-grenar hafva redan gjort en början till organisation genom föranstaltning af *Prud'hommes* (*Prud'hommes* vill säga: arbetsföreståndare; med denna anstalt förstås, som man kan sluta af det följande, en af män af folket bestående, sjelfvald skiljorätt, som sliter tvister mellan arbetare och arbetsgifvare) och genom upprättandet af kassor till ömsesidigt understöd.

Prud'hommes anstalt är den faderligaste, som man någonsin kan tänka sig. I hafven sjelfva redan med tillfredsställelse erkänt det, mina kära vänner, i det de flesta af de åligganden, som blifvit den samma underställda, hafva blifvit utredda.

Ingen magistratur kunde vara mera passande för folket, och ingjuta mera förtroende hos arbetaren, än denna anstalt, all den stund dess medlemmar icke blifvit valda endast genom folket, utan genom sjelfva handteringen, hvars intressen äro dem i synnerhet anförtrödda. Dessa medlemmar äro noga kända af dem, som vanda sig till dem, och de känna åter af erfarenhet den sednares behof, vanor, inrättningar och intressen.

Om inrättningen, oakadt visheten af deras domar, som genom det nu anförde, äfven som genom den nästan allmänna bestämmelsen för alla partier, som vända sig till dess rättsenliga domslut, dock skulle hafva en förbättring af nöden, så fordra den; — men först efter att I moget hafven öfvertänkt, och i det I tagen i betraktande, att intet på jorden kan vara fullkomligt, och att icke allt, därför att

det synes så, är en verklig förbättring.

Jag behöfver icke att tala om kassor till gensidigt understöd; I känna den goda verkningen af desamma. Det handlar blott derom, att dessa kassor blifva godt förvaltade, för att ernå alla de fördelar, som de äro i stånd att åstadkomma.

Eder räddning, edert skydd skall alltid komma att bestå i association. I den association, som I afsluten i ändamål till gensidigt meddelande, till befästheten af broderskap, men aldrig i ändamål att undertrycka hvarandra.

Erinren eder noga, att undertrycket alltid till slut återfaller med hela sin vikt på den som utöfver det, och krossar honom. Arbetarna äro lika så väl underkastade dessa lagar som konungarna. Associationen är ett medel till att skydda eder emot förtrycket; men den måste äfven vara ett medel till att förskaffa sanningen inträde hos eder. Utan sanning gifves ingen borgen för den personliga säkerheten.

Men betänken derjemte, att sanningen visar sig osminkad, att den icke smickrar någon, och att allt, som visar sig under dess namn, med smicker i munnen, endast är en beslöjad lögn.

Det skall komma folk och säga: I allena äro det suveräna folket. *Det är en lögn.* Folket består af alla medborgare; af den rika, som af proletären. *Likheten*, en af republikens symboler, är intet tomt ord.

Andra skola säga eder: Arbetsgifvarne hafva länge nog föreskrifvit arbetarna lagar; nu har ock en gång turen kommen till arbetarna, att föreskrifva arbetsgifvarna lagar. *Det är en lögn!* Under en regering af *Frihet* och *Likhet* har ingen rätt, att föreskrifva lagar för en annan, arbetaren lika litet för arbetsgifvaren, som arbetsgifvaren för arbetaren. Men hvar och en har rätt att försvara sina rättmätiga intressen.

Åter andra skola säga eder: I hafva rättighet till fördelning af arbetsgifvarens vinst. *Det är en lögn*, om dermed skall vara sagdt, att edra anspråk töra gå vidare, än till en förbättring af arbetslönen; ty arbetsgifvaren vågar sin förmögenhet, medan I icke vågen något; han betalar eder i massa, då I hafven arbetat, och är nödsakad att gifva lång kredit; han ser ofta sina magasin öfverfyllda af arbeten, som han måste försälja med förlust, eller som han alls icke kan afyttra. Eller han bygger ett hus, hvartill han kanhända i längre tid icke kan få några hyresgäster; och hvarför han dock måste betala utgifterna. Men I; I hafven hvarje dag, hvarje vecka bekommit det, som han var eder skyldig.

Ännu andra skola säga eder: Arbetaren har länge nog arbetat; det är tid, att den rike gifver honom en del af sin förmögenhet, på det att äfven han en gång kan få hvila

ut. *Det är en lögn!* Arbetarens ära är arbetet; hans adelsdiplom är hans hårda, valkiga händer. Han vet det, och är stolt deraf; detta diplom vill man icke beröfva honom.

Tagen, mina vänner, dem, som villja predika sådana läror för eder, nogare i åskådande.

Om de bära en svart rock, så fråga dem, om de någonsin hafva bemödat sig, genom ett ärofullt och nyttigt arbete, att hinna till det, som de nu vilja ernå medelst rof.

Bära de en blus eller arbetsrock, så begären att få se deras händer och öfvertygen eder, om de hafva dessa valkar, som betekna den slitiga och modiga arbetaren.

Det gifves dåliga rika, det är sant; men dessa dåliga rika göra dock godt utan sin vetskap, så som vi ofvanföre hafva sett. Om de icke understödja de olyckliga af hjertats drift, så komma de dem dock till hjälp genom sina utgifter.

Kunna vi då säga, att det icke gifves dåliga arbetare? Jag vill icke tala om dem, som lida brist på kroppslig styrka, händighet, förstånds gåfvor. Alla dessa måste vi beklaga, och vi måste bemöda oss att komma deras svaghet och oförmögenhet till hjälp. Men jag vill tala om dessa såkallade arbetare, som genom sin lathet och sina dåliga höjelser afhålla sig från arbetet. För dessa är intet godt nog, utan de äro alltid otillfredsställda och anspråksfulla; ty de såge gerna, att en dags arbete vore tillräcklig för att hafva rätten af veckan fri, det är dessa som reta sina kamrater till orimligheter, och göra sig till deras tyranner. Det är dessa, som uttömma understöds-kassorna.

(Forts.)

Mönster af Konstflit

(Forts. fr. N:o 5.)

Konstidkaren måste i alla sina skapelser hafva såsom första villkoret för ögat: ändamålsenligheten och brukbarheten af de föremål, som gå ut från hans händer; konstnärers första uppgift är den att frambringa det estetiskt sköna motsvarande fordringarna af det bildade smakens öga, men ornamentistens är den, att förena det sköna med det ändamålsenliga, d. ä. han skall icke medelst mångfald af prydnader göra de föremål, som affärsmanen lemna honom, ofjenliga för deras ändamål eller beröfva dem deras grundform. Vi kunna mycket väl tänka oss ett dryckeskarl, som, genom de i hörn och vinklar mycket måleriska och verkligt vackert brutna former, slutligen går så långt, att man icke kan dricka derur, utan att spilla på sig, och vi hafva sjelfva sett en sax på hvilken öglorna voro så utsmyckade med spetsar och knappar och armarna så fint utarbetade, att man måste be-

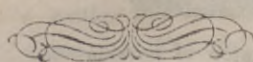
fara, att förr skada fingrarna än tyget, man skulle klippa. Antalet af dylika misstag, hvarigenom föremål förfärdigas till påseende, men icke till begagnande, är större än man i första ögonblicket skulle tro, och det torde icke falla svårt, att i nästan alla fack af den dekorande konsten finna alster af dylik art. Man behöfver endast att tänka på stöflorna, hvilka i lång tid, för att prydas, försågos med så långa spetsar, att man knapt kunde gå med dem, och på hvilka man slutligen till och med hängde klockor och vapenbilder.

När vi alltså anse som första villkoret för ornamentering, att den icke får göra uträkning i brukbarheten, så är redan härmed en hufvudregel fastställd, nämligen den, att man icke förser ytan af sådana föremål, som ofta och mycket skola beröras och rengöras, med half-upphöjda prydnader, utan är här en vacker och ändamålsenlig form det bästa ornamentet, det man, om man skulle önska något vidare, kunde öka med afväxling i färgen. Denna regel gäller synnerligast för lerkärl, hvartill vi naturligtvis äfven räkna porselänet. På sådana föremål gifva nästan blott handtaget och dylika delar anledning till ornamenternas relief; dock äro äfven här tvänne villkor, som man icke måste förlora ur sigte: man måste tillse, att handtaget är starkt nog för att bära kärilet, och ornamenterna få icke inkräkta sjelfva handtaget. Våra afbildningar visa en mängd lerkärl, på hvilka vi tro oss hafva uppfyllt alla villkor af denna art. Hos thekannen N:o 1 finna vi, jemte den något om theväxtens fädernesland erindrande form, alls inga uppköjda figurer, i det den enda framspringande lilla randen bildas af det utom gående läcket. Det egentlige kärilet är prydt med målning, som äfvenledes påminner om thebladets odling. Handtag och tut äro starka och framkalla hos oss begreppet om den indiska plantverlden, nämligen bamburöret.

Ännu enklare är thekannen N:o 2, hvilken icke lemna dammet en enda stödjepunkt, der man icke med lätthet kan bringa det bort. Den framspringande spetsen på öfverdelen af hufvudet, som pryder handtaget, är mycket ändamålsenlig, då man vid iskänkandet lägger tummen på densamma, kannan, oaktat handtagets kretsformiga, glatta form, bekvämt låter hålla sig.

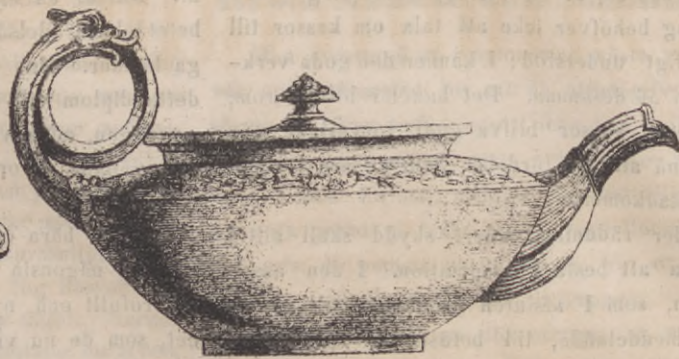
Gräddsniiporna N:o 1 och 2 äro endast prydda med målningar, dock torde N:o 2, och derför hafva vi här afbildat densamma, icke vara ändamålsenlig, då den på grund af den smala halsen är svår att göra ren, dessutom är snipan mycket för vid och för mycket utböjd för att ur densamma kunna hålla efter behag.

(Forts.)

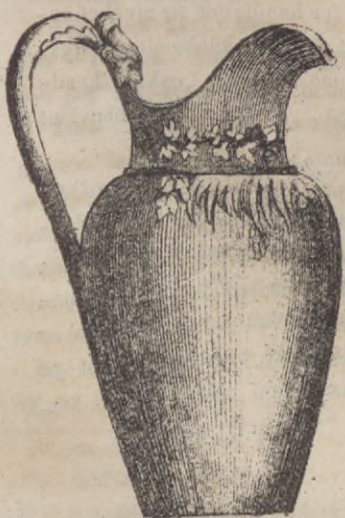
Thekanna af porslän.

Thekanna af porslän.

Kärl i vermeil.

Gräddsnpa af porslän.

Vas af lera.

Gräddsnpa af porslän.